

Essunga kommun

Vatten- och avloppstrategi

Dokumenttyp
Fastställt

Detta dokument gäller för
Giltighetstid
Dokumentansvarig
Dnr

Strategi
Av Kommunfullmäktige
2021-06-07, § 43
Kommunstyrelsen
Tillsvidare, revideras vart 4:e år
Samhällsbyggnadschef
Ks 2021/109

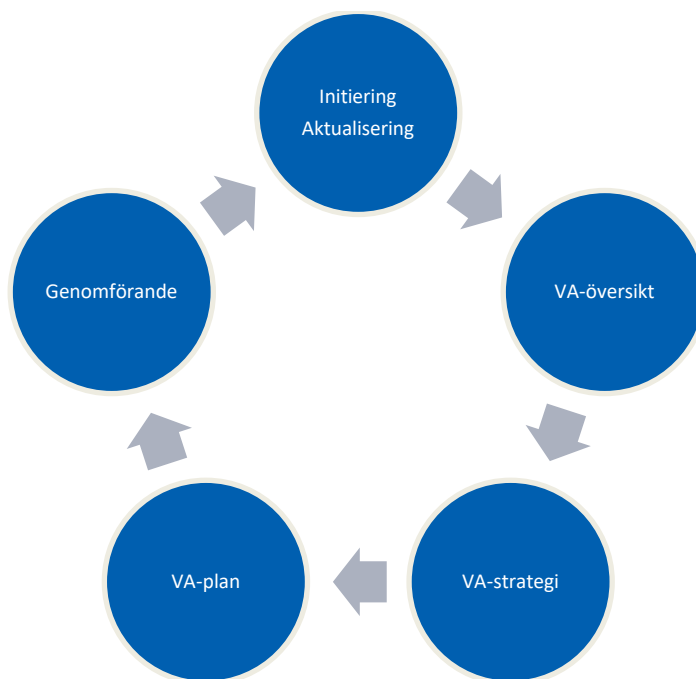
Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
1.1 VA-planering.....	3
1.2 Vision 2040	4
2 Ställningstaganden	5
2.1 Övergripande.....	5
2.2 Inom allmänt verksamhetsområde	6
2.3 Utanför allmänt verksamhetsområde	7

1 Inledning

1.1 VA-planering

En VA-plan är kommunens egna styrmedel för att uppnå en långsiktigt hållbar VA-försörjning och för att utnyttja kommunens resurser på ett effektivt sätt. Arbetet med kommunens VA-planering utgår från Havs- och vattenmyndighetens rapport 2014:1 "Vägledning för kommunal VA-planering" och utförs i olika steg, se figur nedan.

Arbetet med att upprätta en VA-plan initierades under 2019/2020 då en arbetsgrupp sattes ihop. I VA-översikten beskrevs nuläget i kommunen och vilka förutsättningar VA-verksamheten har. Underlaget mynnade ut i en rad frågeställningar som diskuterades under två workshops med politiker och tjänstemän i kommunen. Utifrån detta och kommunens övergripande strategier har den här VA-strategin tagits fram. Här fastställs strategiska vägval och riktlinjer för kommunens vatten- och avloppsförsörjning.

Strategin kommer vara vägledande i arbetet med VA-planen, som är en handlingsplan för utveckling av VA-försörjningen både på kort och på lång sikt. VA-planen följs av en genomförandefas där verktyget implementeras. Planen är ett levande dokument och bör aktualiseras under varje mandatperiod. Vid en aktualisering går processen in i en ny cykel.

1.2 Vision 2040

Under 2020 skapades en ny vision för kommunen och benämndes som Vision 2040. Visionen är att Essunga kommuns befolkning ska öka till 10 000 invånare fram till år 2040.

I den strategiska planen för 2020-2023 utpekades fem mål för perioden, som här presenteras med ett urval av strategierna som bedöms relevanta för VA-planeringen.

1. Essunga kommun ska vara en kommun med gott företagsklimat där förutsättningarna för tillväxt är goda

Vår kommun värnar om entreprenörskap och innovationskraft som skapar utveckling och tillväxt. Kommunen ska verka för en fortsatt stark entreprenörsanda genom företagskontakter, mötesplatser och företagsservice av hög kvalitet och tillgänglighet.

2. Essunga kommun ska verka för olika former av mötesplatser som stärker människors utveckling och inkludering

Mötesplatserna i vår kommun behöver utvecklas och stärkas då vi tror att detta är ett sätt för såväl nya som etablerade invånare att inkluderas i vårt samhälle. Möten innebär att vi lär av varandra. I flera av våra möten är samverkan med förenings- och näringslivet en självklarhet då vi tror på utveckling genom gränsöverskridande möten.

3. I Essunga kommun ska alla invånare genom hela livet ha möjlighet till goda livsvillkor

Alla ska ha en bra start i livet och det som rör barn och unga är prioriterat i vår kommun. När barn och unga är i behov av hjälp och stöd ska det präglas av tidiga insatser. Arbetet med att motverka psykisk och fysisk ohälsa är särskilt viktigt.

4. Essunga kommun ska bidra till en attraktiv och hållbar livsmiljö

I vår lantbruksbygd finns en stark tradition för att värna det som lever och växer. Här ska du som invånare och besökare känna dig trygg och välkommen och få ett gott bemötande. I vår kommun finner du olika boendeformer oavsett vilken fas i livet man befinner sig i. En hållbar livsmiljö präglas av social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Detta genomsyrar hur vi använder våra resurser i det ekologiska sammanhanget.

- Vid planläggning ska kommunen i första hand förtäta och koncentrera ny bebyggelse i anslutning till befintlig bebyggelse och redan i anspråkstagen mark vid planläggning. Detta för att minska avståndet till olika funktioner och öka tillgängligheten till vatten- och avlopp, bredband, kommunikationer, omsorg, service och kollektivtrafik.
- Vid planläggning ska kommunen sträva efter att bygga igen ”luckor” för en mer resurseffektiv utbyggnad i kommunen.

5. God ekonomisk hushållning – budget i balans

Kommunen ska:

- Införa en väl utvecklad nyckeltalsanvändning för att förbättra styrningen av kommunens verksamheter.
- Utarbeta och införa metoder för tillförlitliga prognoser och analyser.
- Utforma taxor och avgifter anpassade utifrån kostnad och kvalitet.

2 Ställningstaganden

2.1 Övergripande

Essunga kommun ska sträva efter en långsiktigt hållbar VA-försörjning och beakta effekterna av ett förändrat klimat

Vårt samhälle är beroende av välfungerande vatten- och avloppsförsörjning som är motståndskraftig inför framtida utmaningar. Ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet ska eftersträvas vid utformning av VA-anläggningar.

Essunga kommun ska samverka med kommuner inom regionen för att uppnå en robust VA-försörjning

VA-branschen står inför utmaningar såsom dricksvattenbrist, höjda miljökrav och kompetensbrist vilket ökar behovet av långsiktiga regionala samarbeten. Genom driftsamarbeten mellan kommunerna minskar sårbarheten och det finns potential att skapa en uthållig organisation som kan hantera större kriser.

Essunga kommun ska skydda större dricksvattentäkter

Kommunens vattentäkter saknar idag formellt skydd eller har vattenskyddsområde som inrättats enligt en äldre lagstiftning. Kommunen behöver prioritera sina vattentäkter över andra intressen och ge dem starkare skydd för att säkerställa framtida dricksvattentillgång.

Essunga kommun ska på ett strukturerat och transparent sätt kontinuerligt bedöma bebyggelseområden utifrån 6 § i lagen om allmänna vattentjänster

Vattentjänstlagen reglerar kommunens ansvar att ordna vatten och avlopp och enligt § 6 i lagen är kommunen skyldig att ordna vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang när det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Genom att kontinuerligt bedöma bebyggelseområden efter en fastslagen metod kan kommunen jobba proaktivt och tidigt identifiera bebyggelse som kan behöva tas upp i allmänt verksamhetsområde.

Metoden för bedömning ska ta hänsyn till:

- Behovet, i form av sammanhållen bebyggelse, miljö och hälsa.
- Möjligheterna, i form av planerad samhällsutveckling och teknisk utbyggnadsmöjlighet.

Essunga kommun ska arbeta för näringsåterförsl både inom och utanför allmänt verksamhetsområde

Den brytbara fosfor är en ändlig resurs och kretslopp mellan bord och jord behöver utvecklas. I slam från allmän avloppsförsörjning är förhöjda metallhalter ett vanligt problem och för enskilda avlopp finns en stor potential att ta tillvara på mer växtnäring.

Essunga kommun ska arbeta för att förbättra status på kommunens vattenförekomster

Enligt vattendirektivet ska kommunen arbeta med miljökvalitetsnormer för vatten vilket innebär att vattenförekomster ska uppnå god status. Inga vattendrag i kommunen uppnår god status och åtgärder behövs för att minska näringsbelastning från avloppsanläggningar.

Essunga kommuns VA-försörjning ska vara samordnad med övrig samhällsplanering

Ett förvaltningsövergripande arbetssätt leder till en effektivare användning av resurser och ökar förutsättningarna för en hållbar utveckling i kommunen. Kommunens litenhet och korta beslutsvägar ska utnyttjas.

Essunga kommun ska ha en god kommunikation med invånare och näringsliv

Kommunens invånare ska vara medvetna om utmaningarna kopplade till vatten- och avloppsförsörjning och hur försörjningen ska ordnas i kommunen. En tydlig och transparent kommunikation leder till en ökad trygghet hos invånare och verksamheter.

2.2 Inom allmänt verksamhetsområde

Essunga kommun ska arbeta för att stärka VA-försörjningen inom befintliga verksamhetsområden

En del av kommunens strategi är att i första hand förtäta och koncentrera ny bebyggelse i anslutning till befintlig bebyggelse för att minska avståndet till olika funktioner och öka tillgängligheten till vatten- och avlopp, bredband, kommunikationer, omsorg, service och kollektivtrafik. Underhåll och utveckling inom nuvarande verksamhetsområden är viktigt för att säkerställa en trygg VA-försörjning.

Essunga kommun ska öka tillgången på dricksvatten för dagens och framtidens invånare

Dricksvattentillgången i kommunen är begränsad och reservvatten används under perioder för att inte belasta vattentäkterna för hårt. Kommunen ska säkerställa tillgång till dricksvatten för att möjliggöra för en växande befolkning och ett ökat näringsliv. Möjligheten att få fram mer dricksvatten inom kommungränsen är liten vilket kräver att befintliga samarbeten med grannkommuner stärks och att nya samarbeten utvecklas.

Essunga kommun ska säkerställa kapacitet och redundans för dricksvatten

Kommunen har idag ingen möjlighet att lagra dricksvatten. Genom att skapa reservoarer kan vatten fyllas på under de tider på dygnet då vattenförbrukningen är låg vilket leder till en bättre redundans på dricksvattennätet.

Essunga kommun ska ha en rättvis och skälig VA-taxa med fullständig avgiftsfinansiering

VA-kollektivet delar på den nödvändiga kostnaden för att ordna och driva den allmänna VA-anläggningen och kommunen strävar efter full avgiftsfinansiering. En skälig särtaxa ska tillämpas i situationer där det är svårt att fördela avgiftsuttaget på ett rättvist sätt över kollektivet.

Essunga kommun ska ha en förnyelsetakt på VA-ledningsnätet som motsvarar identifierat behov

Enligt Svenskt Vatten behöver investeringstakten för Sveriges kommuner öka kraftigt under de kommande decennierna för att uppfylla de krav som ställs på leverans av dricksvatten och rening av avloppsvatten. Kommunens förnyelsetakt på ledningsnätet behöver öka under en lång tid framöver för att den allmänna anläggningen ska ha en fortsatt god driftfunktion.

2.3 Utanför allmänt verksamhetsområde

Essunga kommun ska erbjuda stöd till fastighetsägare med enskilt VA och underlätta för upprättande av gemensamhetsanläggningar och föreningar

Kommunens tjänstemän sitter på mycket kunskap och erfarenhet av VA-anläggningar och deras miljöpåverkan, och kan förmedla en helhetsbild över kommunen. Detta kan vara en resurs för invånare utanför allmänt verksamhetsområde vid val av lösningar för VA-försörjning.

Essunga kommun ska ha en god överblick över vatten- och avloppsförsörjning utanför allmänt verksamhetsområde

Kommunen har inte ansvar för vatten- och avloppsförsörjning utanför allmänt verksamhetsområde men kan med en god överblick förebygga att det uppstår ohållbara situationer i områden där det finns risk för negativ påverkan på människors hälsa och miljön. Ett övergripande engagemang från kommunens sida ger bättre förutsättningar för en levande landsbygd.